

Redacție, Administrație, Adresa, Tipografia:
Brașov, piata mare, Târgul
Inuiul Nr. 30.
Revista neînțelesă nu se primescă.
Manuscriptul nu se retrimită.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piata mare, Târgul
Inuiul Nr. 30.
Inserarea mai primescă în Viena
P. Mose, Haasenstein & Vogler (Otto
Mose), H. Schalck, Alois Herndel, M.
Duke, A. Oppelt, J. Domberg; în
Budapest: A. V. Goldberger, Eck-
hard Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dude; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmon pe o coloană 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publica-
care. Publicaři mai dese după
tarifă și invocă.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. său 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LV.

Nr. 147.

Brașov, Sâmbătă, 4 (16) Iulie

1892.

Maghiarii ca acușatori.

II.

Brașov, 3 Iulie v.

Ne este bine cunoscută în ce chipă presa și societatea maghiară au acușat pe conlocutorii români de nepatriotism din incidentul mergerei deputațiunii române la Viena cu memorandul.

Cu ce dreptă?

Amă arătată, că legile existente nu dau Maghiarilor nici un tel de prerogativă de a judeca în materia de patriotism asupra Românilor.

Cu toate aceste societatea maghiară se constituie în foru acușător, ér la Turda, Sîmleu și Arad multimea maghiară atâtă și fătăsată previne ori-cărui verdict, năvălindu în modu sâlbatic și nemenoș asupra Românilor pentru pretinsa loră lipsă de patriotism.

In mijlocul acestei fierberi se mai ivesce ciudata apariție a procesului disciplinar, ce voru să-l facă advocații ungurii colegilor lor români pe cuvântul, că mergându cu deputațiunea la Viena s'ar fi făcută culpabilă de delictul disciplinar prevăzut în § 68 lit. b. alu regulamentului advoațial și și-ar fi călcătă jurământul, ce l'au depusă ca advoață.

Cum vine advocațul maghiar, pentru că este Maghiar de naștere ori pentru că se mărturisesc ea Maghiar, să tragă pe colegul său român la răspundere în cauză de patriotism?

Mai întâi de toate patriotismul este numai un conceptu psihic și cade în cadrul sămătămentului, lipsa lui prin urmare nu poate fi obiect de dovedă și de

urmărire. Numai fapta punibilă săvîrșită în contra siguranței statului etc. poate arunca o umbră asupra patriotismului celui ce a comis-o.

Pentru a constata decă există o astfel de faptă, nu este chiamață publicul maghiar, nu sunt chiamați indivizii, ci o asemenea constatare se poate face numai pe calea urmării legale.

Cu totul absurdă este însă încercarea de a caracteriza pretinsa lipsă de patriotism ca delictu disciplinar, cum voru să-o facă advoații maghiari față cu colegii lor români, când aici, decă s'ar trata de vr'unu delictu, — care însă nu există, n'ar putea fi vorba decât de unu delictu politic, éră nicidcum disciplinar.

Ori döră au păcătuită în contra patriotismului deputațiunea și advoații cari au făcută parte din ea, pentru că au mersă la tronu cu gravamine?

Noi scimă, că dreptul de gravamine și de petiție este unu drept fundamental alu cetățenilor, și nimeni, nici naționalitatea maghiară, nici indivizi maghiari, nu să poată aroga îndrepătăirea de a-lu suprima, căci acesta ar răsurna basele constituției și ale legilor.

Mergerea deputațiunei la Viena în sine, poate constituă cu atâtă mai puținu o violare a patriotismului, pentru că, Viena este de faptă și de dreptă, chiar după legea pactului cu Austria, reședința monarhiei, „birodalom,” cuvenită de care se face de repetite ori amintire în art. de lege XII. din 1867 spuindu-se, că constituția dualistă să dată pentru totă monarhia „az egész birodalom részere” (§8); ea este și reședința domni-

torului, sub care stau toate țările monarhiei, despre cari vorbesc numita lege, acolo residă prin urmare și regale Ungariei, aşadară deputația din cestiu n'a mersă la domnitoru străinu și în loc străinu.

Dér oră cum ar fi, n'are nici unu înțelesu arătarea disciplinară la camera advoațială din partea advoaților maghiari în contra colegilor lor români și mai puținu pe baza §-lui 68 a regulamentului (art. de lege 34 din 1874).

Acestu §-u la litera a) prevede numai călcarea datorinței advoațului, aşadară delictul în contra chiamații advoațiale, despre care în casul de față nici că poate fi vorba, ér la litera b) prevede numai călcarea gravă a regulelor bunei-cuvinte.

Nu cade nici-de-cum în competența camerei advoațiale a judeca asupra manifestării politice a membrilor ei, și în consecență nici asupra eseritării unui dreptu politic fundamental.

Nu există dér nici-faptul obiectiv de urmăritu, nici dreptul de competență pentru acușarea, ce-o ridică advoații ungurii în contra colegilor lor români.

Nu camerele advoațiale ungurești sunt chiamațe a rezolva procesul politic dintre Maghiari și Români, nu ele suntu forul, care să decidă asupra memorandelor politice și asupra pașilor politici, ce se întreprindu dintr-o parte său alta a cetățenilor.

Auđiți acolo, cătiva advoații preocupați din punctul lor de vedere strîmtu naționalu, să voișcă a disciplina poporul român cu privire la patriotism!!

Acesta ni-se pare lucru nu

numai absurdă, ci și ridiculă. De aceea ținemă, că camerele advoațiale din cestiu ar fi făcută unu lucru cuminte, decă s'ar fi ocupată de îmbunătățirea sorții și a vedei advoaților, pe baza unui regulamentu mai bunu și modernu, éră nu să se amestece acolo, unde nu le fierbe óla!

Cestiu română în parlamentul din Budapesta.

In sedința dela 13 Iulie n. deputul Ugron Gábor a adresat o interpellă către ministrul de justiță în cestiu română. Dămă în estras vorbea, prin care Ugron și-a introdusu interpellăția sa.

La incepătă spune d-lu Ugron, că deputația română a mersă la Viena nu ca la regele Ungariei, ci ca la împăratul Austriei; că mereu au accentuatu monarhia unitară, că nu vréu să recunoască forma actuală de statu, așa cum lui vatamă constituția și legile maghiare, ér în înțelesul §-lui 173 din legea penală din 1878 au omisă delictu și ar fi să se pedepsescă. — Continuă astfel:

Față cu crima acăsta provocătoare factorii de statu au rămasu cu totul pasiv și la acăsta se poate atribui, că elementele nechiamate au atacată pe unii dintre conducătorii deputației și au arangeată demonstraționă în mai multe părți. Este necorectă acăsta procedură arbitrară, dér pe cetățenii mai infocați forte ușoră i-au hotărătă la acțiune acea neactivitate, ce-au esperiat'o din partea autorităților. Séu au comisă, séu n'au comisă delictu cei ce au pusă la cale memorandul. Décă n'au comisă, acăsta trebuie să se constate pe cale judecătorescă, decă au comisă atunci trebuie persecuții, căci altfel cetățenii voru fi tinuți în continuă agitație; ér acăsta nu va face, decătă să mărescă luptă între

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Intărziatul de trenu.

De Richard O'Monroy.

Îi promisesemă sigură amicului meu Bethancourt, că măne la 6 ore și 40 minute dimineață voiu fi la gara Lyon, pentru că să mă alătură la societatea de vânătoare din Etigny, unde aveam să sosimă la 10 ore și 40 de minute. Ce e dreptă, că cu trenul de persoane, deoarece trenul accelerat nu se oprea în Etigny. Săse ore și 40 minute, acăsta e o oră prea de dimineață, de-acacea o circumstansă față de soția mea, pentru că să nu o împăimăntă prea tare, deci i dises: „Trenul, draga mea, plecă la 7 ore fără 20 minute.“ li povestii apoi despre poternichii, iepuri, ce-i voiu împușca la vânătoare și în chipul acesta cer-o să o cucereșc, căci — în modu confidentu fiă disu, soția mea Jeanne era o mică gurmandă — totuși circumstansă timpului n'a folositu nimică! Soția mea părea, că simte o bucurie rătăcioasă, să mă rețină prin toate mijloacele posibile. Ea scia să converseze fără drăgălaș, să-mă spună multe și de toate și pe largă aceea era atâtă de drăgăstoasă, înălță numai cu mare greutate m'am destăcată de ea, pentru că să-mi

implinescă promisiunea făcută amicului meu. Deja bateau 6 ore! Strigaiu repede:

„Ei, scumpa mea Jeanne, trebuie să mă grăbescu. Gara Lyon e cam departe....“

Înălță o sărutare de adio; fluerau după cățeu mea Dickette, și amândoi sărărămă în trăsura, ce sta la scară și în fuga mare plecarămă la gară. După ce furămă pe drumu, p'aci era să călcămă câteva persoane, ajunserămă în fine tocmai când trenul se punea în mișcare! Din ferestrele wagonului priveau soții mei de vânătoare, Bethancourt, Monchevreuil, Verrier și micul Carasson. Când observevară față mea uimită, isbuinără într-unu ritu sgomotosu și în ironia fălfăiau cu batistele. Cu deosebire micul Carasson simțea o bucurie diabolică. Elu strigă:

„Sermene amice! Așadară n'ai pututu veni la timp?“

— Madama n'a permisă! —

— Cine e prea multă căsătorită, intărzie trenul....“

— Si înălță alte multe prostii mi strigau prietenii mei rătăcioși, păna când dispărău din cercul vederei mele. Incrementiștăteam noi înaintea și-nelor, așadară cățeu Dickette și eu. Dickette și lăsă tristă coda în josu, eu

deasemenea țineam cu tristeță pușca sub-suoră. Dé r ce era de făcută, trenul plecase!

Fantasia mea se delectă asupra colibelor idilice și asupra livejilor celor verdi. Vînătorii înaintăză în linia de bătăie, cerulă e atâtă de albastru, aerulă atâtă de curătă! O di frumosă! Audeam în mintea mea detunăturile pușcilor amicilor mei. Piff! Paff! Puff! Poternichii cadă din văzduh, iepurii să dau peste capă. Si eu am intărziatul de toate aceste! Si pentru ce! Pentru o sărutare prea lungă de adio! O, răutăcioasa Jeannetta!

Dér cu toate acestea nu-mi perdi speranța. — „Domnule“, întrebai pe șeful stătiunei „la căte ore pléca celu mai apropiat trenu la Etigny?“

— „Trenul de persoane Nr. 74, pléca de aici la 12 ore și 20 minute. Sosese în Etigny la 4 ore și 3 minute.“

„Asta pentru mine e prea târziu. La ora acăsta să termină deja vînătorea!“

„Ei“, răspunse șeful stătiunei, „poți să pleci cu trenul accelerat Nr. 34 dela 8 ore și 40 minute, care la 10 ore și 56 minute se opresce cu o stătie mai departe și așadară în Larache. Cei 20 de chilometri înălță păna la E-

tigny, poți să-i facă cu trăsura în timpă forte scurtă!“

„Două-decă chilometri! Celu puținu o oră cu trăsura său poate mai multă.“ Acestea erau toate pentru mine prea târziu. Mi era forte urită! Dé totu imi părea mai bine, decătă ca să nu fi mers de locu. Amicii mei și-ar fi bătutu jocu de mine. Ca deosebire micul Carasson așa găndeam eu, va vîrsa o grămadă de glume proste la adresa mea! Mișelul! Elu era fericitor din cauza intărzierei mele! Firescu! Elu să teme de pușca mea! Tot-déuna am fostă unu rivalu periculosu alu artei sale de a tînti! Oh dér va vedé elu....“

Resolutu mă urcai în trenul accelerat Nr. 34, dela 8 ore și 40 minute și simțiamă plăcere, că fiă-care mișcare a rôtelor me aducă mai aproape de tîntă călătoriei mele.

Dér în adevără era unu trenu accelerat! Mergea ca o săgeată! Câmpurile și arborii sbarau dinaintea privirilor mele. În cupeu față în față cu mine ședea o damă bătrînă cu unu cățelușu pe care l'u numea „Biscuit“. (Va urma).

„Gazeta“ ese în fiă-care dă. Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe unu anu 12 fl., pe săse lunu 6 fl., pe trei lunu 3 fl. N-rii de Dumineacă 2 fl. pe anu. Pentru România și străinătate: Pe unu anu 40 franci, pe săse lunu 10 fl., pe trei lunu 5 fl. Cu dusul în casă: Pe unu anu 12 fl., pe 6 lunu 6 fl., pe trei lunu 3 fl. Unu exemplară 5 cr. v. a. său 15 bani. Atâtă abonamentele cătă și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

năționalitățile diferite, ba pe cum ve- dem agitația nă rămasă pe pămîntul patriei noastre, ci a trecută dincolo, în România, agitanu-se contra națiunii maghiare și a Ungariei.

Interesul Ungariei este, să existe o Româniă independentă, fiindcă independența României poate servi totodată ca o garanție față cu puterea uriașă a Rusiei contra noastră, căci în momentul periculului ea ne va găsi aliați... Dér pe cum dorim și cerem noi, ca România să fie Românu în patria lui, și ea independentă României să fie susținută, astfel avem și noi dreptul de a aştepta ca fiă-cine, prin urmare și România, să respecte suveranitatea statului și a națiunii maghiare, care „constituie” statul. Trebuie să se scie, că puterea Ungariei în momentul suprem va fi și României unu scut de apărare.

Urgon apoi spune, că Români din Ungaria trecu dincolo cu plângările lor și întrăbă, că de ce nu se plângă Români și în contra Serbiei, care încă are cetățenii de naționalitate română. De ce atacă ei Ungaria și națiunea maghiară? — Pentru că îi asumă Rusia, care are interesul ca aceste două națiuni (România și Maghiarii) să nu se întâlge. Apoi continuă astfel:

A sositu timpul, ca în cameră chiar să întrebă pe ministrul de justiția ou privire la aceea: când își voră curma odată pacința autoritățile judecătoresc? Când voră valora autoritatea statului, cei chiamați pentru acesta, față cu redactorii memorandului ce atacă ordinea de dreptă a statului, față cu propagatorii și aprobatorii aceluia (Stigări în stânga estremă: Nici-o dată.)

Adreseză deci ministrului de justiția următoarea interpellăție:

Avându în vedere, că constituția într-unu statu liberu o apără mai cu efectul legea și autoritatea judecătoriei; avându în vedere, că sub firma alegatorilor români, conferența din 20 și 21 Ianuarie c. ținută în Sibiu a încredințat pe o deputație să ducă M. S. monarchului unu memorandum, care săa publicat în mai multe limbi și săa lăsată printre poporul din patria noastră, er acestu memorandum atacă forma constituțională de statu, independentă legală a Ungariei, comunitatea de statu ce sustă între țările, cari compună statulungar, atacă instituțiile constituționale și agităza mai alesu contră legalității de drept a dietei; avându în vedere, că cuprinsul memorandum și publicarea lui constituie unu delict penal, adeca tais in § 173 a art. de lege V. din 1878; avându în vedere, că compunetori, răspânditori și aprobatori cu cuvîntul și în serisă a memorandum suntu cunoscuți în totă țără: întrebă pe d-lu ministrul de justiția, că are cunoștință despre cuprinsul și răspândirea memorandum? Décă n'are, gândesc s-și ia informații despre el? Décă are cunoștință, cu ce motivă faptul, că procurorii regesci nu căstigă valore legii și negligă a lăsată în apărare constituția și ordinea de dreptă a aceleia?

Ministrul Szilágyi n'a datu încă nici unu răspuns.

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Iulie.

M. S. Regele Carolu sosesce în România adău unu trenu specialu și se va opri la Sinaia pentru căteva dile. Probabilu, că Maiestatea Sa va pleca din nou pentru a face o cură la o stațiune balneară din strîinătate. D. Lascără Cartagiu și totu d-nii miniștri, cari se află în capitală, voră pleca adău la Sinaia pentru întîmpinarea M. S. Regelui. Unu mare număr de studenți, cum spune „Timpul”, mergă adău la Sinaia spre întîmpinarea M. S. Regelui, căruia îi voră face o entuziasă manifestație. — Diarele din București ce le primim adău după amezi ne spusă, că Regele Carolu nu se va reîntorce păna Lună.

La imormîntarea regretatului Ioanu G. Ioanu, sevîrșită la 1 (13) Iulie c. a luată parte unu publicu forte numerosu din toate clasele cetățenilor din locu, nu numai români, ci și străini. Cuvîntarea funebreă o rostă părintele protopopu Bartolomeiu Baiulescu, care în cuvînte alese și bine potrivite schiță biografia răposatului, arătându meritele lui pentru biserică și școală. Din acăstă frumosă cuvîntare, estragemă aci următoarele date: 1. G. Ioanu a fostu născutu în Brașovu la 1814; a studiatu aci școalele reale, de unde apoi a continuat studiile comerciale în Viena. Întorcându-se acasă, s'a căsătorită în 1846 cu d-na Efrosina Rudolfu Orghinu; a avută din acăstă căsătorie 3 fiu, cari însă au răposat, Ioanu G. Ioanu a purtată odinioară unu negoțu știnsu și a ocupată diferite locuri onorifice în biserică română gr. or.; ca ceutoru alu filialei băncii austriace din Brașovu a funcționată 22 de ani, ca membru în direcționea băncii „Transilvania” 15 ani; a fostu într'unu timp dirigență alu filialei „Albina” din locu și la urmă membru în direcționea „Albinei”. In 1855 elu înființă împreună cu tatăl său o fondătione de 3000 fl. pentru ridicarea unei biserice române în piatră Brașovului. Pentru școalele române din locu a muncită și a jertfită de-asemenea sume frumosă la diferite ocasiuni. Răposându, elu a lăsată în urma sa unu testamentu, în care prevede, că după moarte, biblioteca lui să trăească în proprietatea școalelor române gr. or. din locu, er după moarte soției sale, din avere, ce se va afla, să se înființeze o fundație pentru sărăcii români din Brașovu.

— x —

Dieta croată, va fi convocată pe ziua de 4 Augustu n. c. Afară de desbaterea adressei și de alegerea deputaților pentru dieta ungură, nu va mai fi nici unu obiect la ordinea zilei.

— x —

Ministerul afacerilor străine din România a isbutită a decide pe guvernul otoman, ca să ridice carantină de cinci zile, pe care o prescrise în vederea colerei, pentru toți călătorii venindu din România.

— x —

Invitare la petrecerea de vîră, ce se va arangia Dumineacă la 24 Iuliu st. n. a. c. în salele școlei din Cutu (Alba inferioară). Venitul curată este destinat „Fondului școlasticu”. Începutul la 7 ore săra. Prețul intrării: de persoană 1 fl., de familie de 2 m. 1 fl. 50 cr., peste 2 m. 2 fl. Supresolviră și oferte mari nimose pentru „Fond. școl.” să primescu cu multă și să voră euită pe cale diaristică.

— x —

Cutremure. Se telegrafează din Cata-nia cu data de 10 Iulie: 11 cutremure de pămîntu s'au produsă eri; adău s'a formatu o nouă crăpătură, prin care esu 2 curente de lavă, care înainteză repede și se îndrepteză către Nicolisi și Beipasta; populația este alarmată; dăreriupăne este mai puțină forte decâtă în 1886. — Cinci crateră suntu în activitate adău. — Cutremurele și vuetele din năuntru continuă; 11 case au fostu dărimate în parte.

— x —

Deibler și Ravachol. Unu colaboratoru alu șiarului „Figaro”, îndată după execuțarea lui Ravachol, grăbi la călăului Deibler, să-lu întrebe, cum s'a purtată marele anarchistă pe eșafodă? La întrebarea colaboratorului foii francoese, Deibler răspunse, că Ravachol a dovedită destulă curagiu. „Când am intrată dimineață în odaia lui, tocmai dejuna. Vădându-mă să așeală și păsi spre mine; mi-a strinsă mâna și-apoi în modă ierătioru imi dîse: „Avemă oale lungă păna la locul de pierdere?” — „Cam 15 m. ii răspunse” — „Ah! Numai atât? Mă bucură de astă forte multă. Gândeam, că ultima mea plimbare cu trăsura va fi lungă timpă”. Când a văzută gîlo-tina se infioră și sbieră. Dér pe încetul

se liniști, oră dóră mai multă se făcea că e linistită, fiindcă deși cântă cântece anarchiste, picioarele totuși îi tremurau așa, că trebuia să-lu sprințescă doi fețiori ai mei. Când unul dintre acești și puse capulă sub cuștu, Ravachol îi dîse: „Porcule”. Atunci barda căștu...

— x —

Concertu. Musica militară va da unu concertu Dumineacă în 17 Iulie n. c. în grădina hotelului „Centralu Nr. 1” cu următorul program: 1. Sommer: Marsu din opera „Carmen”. 2. Kreutzer: Ouvertură la opera „Das Nachtlager in Granada”. 3. Ivanonie „La bella Romaine”. 4. Rubens: Cavatine din opera „Domino nero” solo pentru trâmbiță. 5. Liszt: Ungarische Rapsodie. 6. Klein: Souvenir de Mehadia. 7. Zeller: Poutpuru din opereta „Vogelhändler”. 8. Wagner: „Trompeter” schiță din secolul alu 16-lea din opera „Meistersinger”. 9. Ventura: „Doi ochi”, cântecă. 10. Verschiedenes Wiedersehn Wiener G'stanzi.

Lista contribuirilor

pentru repararea pagubelor cauzate prin devastările și sălbăticile dela Turda, Șimleu și Aradu.

In urma apelului nostru au mai intrat la administrația „Gazetei” păna adău următoarele sume:

fl. cr.

In Brașovu: dela d-nii Dimitrie T. Stănescu 10 fl.; N. Grădinaru 2 fl.; Ioanu Dașoiu 2 fl.; Ioanu Săbădeanu 2 fl.; Nicolae Bărbuceanu 1 fl.; I. A. Lupanu 1 fl.; N. N. 2 fl.; G. Barla 1 fl.; N. Damianu 2 fl.

Laolaltă 23 —

Din Capela: dela d-nii Alexandru, Eugeniu și Zeno Moosonyi 300 —

Din Răsnovu: dela d-lu George Ilie 1 —

Din Brăila: dela d-nii Stefanu Dobrea 5 fl.; S. I. Boanta 3 fl.; Ioanu Sporea 1 fl. Sama 9 —

Transp. din nr. 146 al Gaz. 71*) —

Suma totală 404 —

Cetiunea română.

Sub titlul acesta cetimă în „Narodnie Noviny”, folia națională slovacă, următorul articolă:

Da, așa e, ea există, ardătoare, de neînlătură. Cei din Budapesta nu voiesc încă să o mărturisescă, și spre acestă scopă, nu facă altceva, decâtă atâtă, înjură strigându la trădătorii de patria, răsvrătorii și revoluționari. De geaba cauți o singură vorbă drăptă; din gura loră audă numai vechiul „sziszetiportni” (a sdobi), aceeași veche fuduliă, terorismă și amenințări...

Când Români, unu poporu întregu se plângu aducându dovedi pipăite prin arătarea nedreptărilor și asupririlor, atunci înjurăturile, amenințările, terorismul, tribunalele și judecătile disciplinare nu dovedescă, decâtă unu lueru: că dreptatea e de partea acelora, a căroru argumentu supremă le este focu și amenințări? Români se consideră, că jigniți în sentimentul loră naționalu, în biserică și drepturile loră garantate printr'o lege forte vitregă.

Ei vădă lucrându înaintea loră nîse aparate forte agresive, precum e „Kulturygyletul” pentru Transilvania, care fără lăcă de rușine, și fără frică de Dumnezeu propovedescu față nimicirea elementului românescă în acăstă țără. Ei se servescu de puterea ceteloră de stradă și de presă, năpustindu-se asupra caselor Românilor cu pietri și norociu.

Când „Pester Lloyd” a îndrăsnită a desaproba ataculă de stradă dela Aradu, șiarile maghiare, și mai alesu „Egyetértés”, au sărită susă asupra șiarelor scrise nemțescă și era cătu p'aci să le facă și pe ele trădători de patria. Pressa maghiară aprobă în totulă volnicile prin descoperirile archeologice.

Congresul a ținută prima ședință la 11 (23) Iunie. Cetimă în șiarile locale precum și în cele din Parisu, că a 5-a ședință a congresului a fostu presidată de d. Conte Marsy, avându de vice-președintă pe d-nii Louis Courajod, conservator adjoint au musée du Louvre, Robert de Lasteyrie, membru de l'Institut, și pe d. Gr. Tocilescu, membru al Academiei române și senatoru. In acostă

domolă. Din contră, fiacare dî aduce Românilor mară prigoniri, nouă șibiră și naționalitate române.

Etă cum a șită la suprafață cestiunea română: ea există în totă puterea ei, ea va există până când voră trăi Români în Transilvania și Ungaria.

Pôte guvernulă gândesc altfelă în ascunsu de cătă șiarele, ale căroru sberătură tiranice, ordonaționi polițienesci, și atâtări spre volnicioi nu mai găsesc margini. Cestiunea română e una din cele mai vitale ale acestui statu, fiindcă se intemeieză pe fapte, pe natură și pe drepturi positive.

Décă guvernulă va asculta de sberăturile sălbaticice ale șiarelor și nu va privi cestiunea din unu punctu de vedere mai înaltă a resonului de statu, mare neliniște se va nasce în întrăgătă.

Au trecută vremurile, când milioane de omeni nu reprezentau, decâtă „misera contribuens plebs”, ele au trecută de multă și nu se voră mai reîntorce. Astădă ideia de naționalitate fără voia pătrunde totă statele unui poporă; nimeni nu vrea să-și piardă naționalitatea. Cine vrea să facă parte din lăpădăturile și putregaiurile societății, poftim... dér principiul eticu de naționalitate va birui prețutindeni la sfîrșitul vîcoului, care se duce. Ideia de naționalitate e aceea, care se electricitatea mișcă cele mai intime poruri ale inimii poporelor.

Nu este în stare să o suprimă cu mijloaci și cu atâtă mai puțină cu volniciă.

Nădăduimă, că guvernulă nu va apucă calea represaliilor; décă vră, pôte se facă multe. Nevoia de a da naționalităilor libertate, bate cu putere la ușa acestei țări.

E bine să avemă regula acasă în față catastrofelor, că aternă d'asupra Europei, ca o furtună apropiată, ale cărei incete și depărtate bubuițari începă să audite.

Nu, așa cum se părtă Maghiarii acumă față cu celelalte naționalități, nu mai pôte tină multă. Décă nu voră găsi lăcă, o să viață o vreme critică, când voră pierde totu ce au căstigat, când se va face răfuiala cea seriosă între popoare Europei.

Svetozar Hurban Vajanski.

Congresul archeologicu în Orleans.

Publicăm după „Timpul” darea de séma de mai josă asupra congresului archeologicu din Orleans, la care d-lu Gr. Tocilescu a raportat unu succese strălucită, în calitatea sa de delegatul alu Academiei române. Etă raportul numitei foi:

In urma invitaționei făcute Academiei române de cătră societatea archeologică francesă, de a trimite unu delegat la congresul din Orleans, Academia a alesu din sinu-i pe d. Gr. G. Tocilescu, distinsul profesor dela Universitatea din București. Academia să adresată ministrului de culte și instrucție, cerându să pue la disposiția d-lui Gr. Tocilescu cheltuelile necesare; er d. ministru înțelegendă importanță ce are trimitera unui delegat, spre a reprezenta România în lumea savantă, a binevoită să incuviințeze cererea făcută.

Deja mai inainte de sosirea d-lui Tocilescu, șiarile franceze anunțase cu bucurie participarea d-sale la congresul, de ore-ce d-sa este destul de bine cunoscută prin lucrările sale științifice și prin descoperirile archeologice.

Congresul a ținută prima ședință la 11 (23) Iunie. Cetimă în șiarile locale precum și în cele din Parisu, că a 5-a ședință a congresului a fostu presidată de d. Conte Marsy, avându de vice-președintă pe d-nii Louis Courajod, conservator adjoint au musée du Louvre, Robert de Lasteyrie, membru de l'Institut, și pe d. Gr. Tocilescu, membru al Academiei române și senatoru. In acostă

*) Intr'o parte mică a ediționii de aseră s'au tipăritu 61 în locu de 71, ceea ce se rectifică.

— Red.

ședință d. Tocilescu își desvoltă studiul cărților sale, în decursu de 10 ani, asupra monumentelor, ce a descoperită la Adam-Klissi.

Înăcum se exprimă jurnalele franceze:

„Fără îndoială că unu excesu de modestie îndemnă pe eminentul director alu museului din București, să céră indulgență auditorului său, căci se exprimă cătă se pote de bine în limba noastră și nici o vorbă măcaru nu a fostu perdută pentru auditorii săi, cari l-au ascultat cu cea mai mare atenție mai bine de trei sferturi de oră. Ceva mai multă, studiul d-sale, minunatul de bine scrisu, era de o claritate de espunere, de o precisiune de stil și de o logică strinsă în desvoltare, așa în cătă totă savante-i considerațion au pututu fi înțelese de numerosul său auditor. Conferința d-sale a obținută oea mai simpatice primire și a avută unu legitimu succesu pentru care ne grăbim și noi în specialu să-i aducem omagiile noastre.

„După ce a stabilită topografia monumentului, aședatul la 20 km. departe de Dunăre, 50 km. dela Marea Negru, 40 dela drumul de fieră (Medjide), d. Tocilescu descrie starea în care s'a găsitu ruinele turnului, disposiția lui, subteranele, păna chiar și legenda taurului cu care este legat; vorbesce de situația orașului vechiu și a lagărului Romanu ce se află imprejur; apoi numără principali visitatori, cari s'au ocupat cu acestu monument între cari suntu: d. de Moltke, d. Iules Michel, ingineru francesu, unu archeologu vienesu și unu profesor din Bonn. La 1881 d. Tocilescu își îndreptă atenția asupra acestui monument și dela 1882—1890 întreprinde săpături în cinci rânduri, cari îi permise să i restabilescă data, inscripționile, numele, caracterul și disposiția lui exactă. Ajutatul de d. Niemann, arhitectu din Viena în Septembrie 1890, isbuti să-l reconstituiescă așa cum ar fi, deoare s'ar restaura. Prin numărōse desenuri și fotografii pe care le distribue în sală, d. Tocilescu pune în stare pe auditorul său să urmărescă savante-i explicațion. Turnul dela Adam-Klisi se compune din o bază de 8 trepte, din unu zidu circularu înaltu de 30 metri, 31 în diametru terminat în creneluri. D'asupra pe o basă circulară de 1 m. 05, de înaltime, se ridică unu soclu exagonalu terminat prin unu trofeu înaltu de 8 metri și 2 metri în diametru. Trofeul se compune din o ourasă impărătescă de 4 metri și din scuturi împodobite cu capete de Medusă. Se vede de asemenea unu cavaleru Romanu lovindu o femeie, care stă în picioare. Numai coifulu nu s'a găsitu. În întregime presintă mare analogia cu mausoleul lui Adrianu dela Roma. D. Tocilescu crede că nu e unu mausoleu, nici o construcție defensivă, ci unu tumulus artificialu terminat prin unu trofeu giganticu. Trofeul a fostu restaurat în decursul vremurilor și monumentul împrășiatu de locitorii.

„De sigură, că este unu monument triumfal, unu atribut Perșilor, alții unei epoce anterioare Romanilor, în fine alții unei epoce de decadentă, considerându-lu ca unu monument alu unui șefu gotu. D. Tocilescu probéză că este o operă romană consacran-o expediției contra poporilor dela Dunăre din timpul lui Traianu. D-sa a reconstituită inscripția după monumentu cu dedicăția lui Traianu către deușu Marte răsunătoru (Mars ulti). Monede și inscripții găsite aprope de monumentu dovedescu esistența unui orașu cu numele de Municipium tropaei Traiani. Esista deci unu orașu intre Tomis și Axiopolis, la oare distanță de acestu monumentu triumfal, numită Municipium tropaeum. D. Tocilescu i-a amintit unu textu vechiu, care dovedește esistența unui orașu Tropeum.

„Espinerea însemnatului studiu alu

d-lui Tocilescu, dese ori intreruptă de căldurose aplașe, este primită prin o ovăziune, care durăză câteva minute. Coutele Marsy, președintele congresului, exprimă în numele membrilor săi felicitările cele mai sincere eminențului profesor pentru importanta descoperire și pentru modulul magistralu alu expunerei.

„Séra a avută locu unu banchet la care au participat 80 de persoane, sub președinta d-lui de Marsy, la dreptă și la stânga căruia se remarcă domnele: Gr. G. Tocilescu, Jules Lair, de Poul, Eugène Vatin și la baronne Bonnault d'Hoult. La desertu, d. Tranchau luându cuvântul și exprimă la adresa d-lui Tocilescu astfelu: „Eminentul delegatul alu României a pututu vedé prin întreita salvă de aplașe, care a urmată disertaționă d-sale, atâtă de metodică, atâtă de clară, atâtă de sigură în deducțiunile ei și în o limbă atâtă de curată, în cătă mulți scriitori francesi potu fi gelosi, a putută vedé, repetă, cătă de multă a incăută, a sedusă și transportată auditorul său. De ar mai fi încă obiceiul să se acorde dreptul de cetățenă străinilor, aș și cere d-lui primar să dea titlul de cetățenă orleanezu dloru St. Paul Courajod, Leon Palustre și mai alesu d-lui senatoru Tocilescu“.

Față cu această propunere d-lu Tocilescu respuse între altele, că densusul, ca Română, nu se simte ca streinu între Frantesi și că va conserva în fundul său amintirea frumosă a acestui congresu. Francia, qise densusul este mama patriei sale, România modernă este opera Franciei și sciunța francesă este unica din totă lumea. Trăescă Francia! încheia ilustrul savant. D-șeu să dea ei forță, ca să devină stăpână pe dușmanii ei interni și esterni. Trăescă Francia!

„Unu tunetă de aplașe salută cuvântarea atâtă de sinceru galofilă a reprezentativului României. În ședință de dîna 28 Ianie, d. Basseville, președintele societății archeologice orleanese, a oferită d-lui Tocilescu, pe lângă titlul de membru onorar alu acestei societăți, medalia de auru cu effigia Ioanei d'Arc, avându pe reversu: „Société archéologique d'Orléans, congrès archéologique 1892 à Meur Gr. Tocilesco de Bucarest“.

D-lu Tocilescu ținu o vorbire în care multămi pentru această mare distincțion, dicându că intorcându-se în patria, d-sa va spune guvernului român și confrăților săi dela Academia, că ce primire simpatie i s-a făcută din partea ilustrei societăți francesă de archeologi.

„După acestu discursu, care a provocat repetite aplașe și unu răspunsu magulitoru din partea d-lui de Marsy, președintele congresului, d. Gr. Tocilescu a cetețu alu doilea memoru alu său asupra istoriei celoru trei colonii grecești dela Marea Negru: Tomis, Istros și Callates, lucrare intemeiată mai cu séma pe monumentele epigraphice descoperite de d-sa în Dobrogea. Cu această ocazie eminențul profesor a pusă în relief meritele învățăților francesi pentru exploratiunea științifică a Dobrogei și în specialu a dloru Renier, Ernest Desjardins și Georges Peviot, alu căroru elevu e și d-sa. Memorul ascultatul cu celu mai mare interesu, deseori intreruptă prin aplașe, a durată mai bine de trei sferturi de oră din ședință.

„In urmă proclamându-se noui membri ai societății archeologice din Orleans, d-nul președinte observă în particularu pentru d. Tocilescu, că orașul ii conferise deja titlul de cetățeanu orleanesu și că distincționă acordată în această ședință îl face să între de dreptă în societatea archeologică francesă“.

Multămită publică.

Tuturor acelor stimați amici și cunoșcuți din Brașov și din depărtare, cari au binevoită a ne adresa condolență din incidentul morții neuitatului nostru

tată, soțu, și frate Ioanu Dobreanu, le adresăm pe acestă cale cea mai cădră multămită.

Brașovu, 1 Iulie v. 1892.

Familia Dobreanu.

Raportu generalu

despre starea și activitatea societății de lectură „Inocențiu M. Clain“, a teologilor din Blașiu pe an. scol. 1891—92.

(Urmare.)

I. Mijloacele societății.

A. Biblioteca.

Biblioteca în decursul anului c. s'a sporită cu mai multe cărți și diare parte donate, parte cumpărate, și anume:

a). Cărți donate: 1). Academia română ni-a donat: Documente privitoare la istoria Românilor, 2 volume. 2) Analele Academiei române. 3.) A figyelem problemája. 4.) Az oláh nyelv és nemzet. 5.) A magyar főiskolák ifjuságának válasz Romania egyetemi ifjuságának emlékiratára, donate de d-lu Iustinianu Harja. 6.) A Pápa helyzete, Iezus szentséges szívénnek tisztelete, David király zsoltár könyve, Egyházi beszédek, Húszszán év Márkusfalva éléstebölk, Petőfi Sándor költeményei, donate de d-lu Antoniu Popu, teologu în Sătmăr. 7.) Europa Rusia și România de d-lu A. Sturdza, donată de Reverendiss. d-nu Simeonu P. Mateiu, rectoru seminariului. 8.) Esplicarea mecanică modernă a naturei și credința în Dumnezeu, donată de Reverendiss. D-nu Dr. Al. Gramă. 9.) Mihail Eminescu, studiu critișu, donată de Redacționea „Unirei“. 10.) Adatok a „Ruppi transilvanica ismeretéhez“, donată de Clariss. d-nu Dr. Ambrosiu Chelianu. 11.) „Catechismul Română“, donată de Clariss. d-nu Dr. Ioanu Popu, vicar. 12.) „Sânta scriptură a vechiului testament în 3 tomuri“, „Dreptul bisericesc“ (manuscris), „Predigten“, „Dicționar latină-germană“, „Conversations Lexicon“ de Meier 2 tomuri, „Geometria desemnativă“ (manuscris), „Kelet tündér világă“, „Hittudomány folyóirat“, donata de d-lu Artemiu Blașianu, parochu în Obregia. 13.) „Serbarea aniversară 1891“, donată de Academia română. 14.) Raportul anualu alu societății România juiaș, donată de auctori. 15.) „Unu tutoru“, donată de d-na Matilda Poni. 16.) „Dela sate“, „Ostașii noștri“ de V. Alexandri, „Lira mea“ donata de d-lu Iosif Vulcanu. 17.) Documente referitoare la istoria Românilor, de Hurmuzachi 2 volume, donata de Academia română. 18.) „Despre cultura și literatura română în seculul alu XIX“, de Ioanu Bianu, „Festivitatea dilei de 3 Maiu“, de I. Fauru și M. Străjanu, „Români transcarpatini“, de Constantinescu, donata de d-lu Ioanu Anușa, prof. în Călărași. 19.) „S. Augustini Confessio-num“, donată de d-lu Elia Daianu, teologu în Pesta. 20.) „Orațiune funebrală“, donata de Clariss. d-nu Dr. D. Radu. 21.) „Furnica“ din 1890/91, donata de d-lu Aureliu Poruțiu, fostu redactor. 22.) „Cultura și literatura Românilor din seculul XIX“, donată de d-lu N. Brândie, ascultătoru de filosofia. 23.) „Legea veterinară“, donată de cancelaria metropolitană. 24.) „Viersuri de dor“ donata de X. 25.) „Igiena poporală“, donata de d-lu Dr. E. Eleftherescu. 26.) „Texte Macedo Rom.“, donata de d-lu I. Bianu. 27.) „Veterinariul de casă“ donata de d-lu Pompeiu Făgărășianu.

b) Diare donate. 1. „Unirea“, 2. „Luminătorul“, 3. „Convorbiri literare“, 4. „Economia națională“, 5. „Lumina pentru toți“, 6. „Gazeta Transilvanie“, 7. „Katholische Vereinsblatt“, 8. „Româniche Revue“, donata de Redacționi. 9. „Vulturul“, donată de Rvd. rectoru Simeonu Popu Mateiu, canoniciu.

Toți acești generoși donatoru pri măscă cele mai profunde multămită din partea membrilor societății, pentru sprijinul însemnatu, ce ni-lau prestatu. Totu odată îi rugăm, ca nici pe viitor să nu ne lipsescă de concursul dloru binevoitoru.

c) Cărți cumpărate: 1. „Istoria Transilvaniei“ de George Barițiu, 2. S'a abonată societatea la „Nopți de iernă“ de G. Simu. 3. „Iisus Christos“ de Didon.

Precum să vede din raportul prezentu, societatea s'a restrinsu de a cumpăra cărți, și acesta singură din motivul, pentru ca să potă suporta spesele cu tipărire a II-a din „Epistolele cără unu preotu tineru“.

Biblioteca nostră cu finea anulu școlasticu presentă numără 1042 opere în 1218 volume. Afară de aceste, se mai afă încă 14 protocole, dintre cari 12 suntă legate, și 2 nelegate; asemenea

și 4 dulapuri, în cari suntă aședate cărți și diarele și mai multe portrete închinate, precum și 5 tablouri, între cari celu mai mare și mai frumosu este celu alu patronului societății, alu lui „Inocențiu Micu Clain“, lucratu de penelul dlui Octavianu Smigelsky, pictor.

d) Diare cumpărate: 1. „Gazeta Transilvanie“, 2. „Revista nouă“, 3. „Familia“, 4. „Minerva“, 5. „Incerările literare“.

(Va urma.)

DIVERSE

Legenda colerei. Cătă de infricoșat să poată influența frica la o epidemie ne areată o legendă orientală, pe care a istorisit-o acum de curând consulul persian din Tiflis, pentru ca să aducă folosu poporației. Unu mullah (preotu mahomedanu) — dice legenda — se apropia călare de unu oraș; deodată zări o vedenie înfricoșată, care se apropia, ca și densusul, de cetate. Înțeleptul preotu incremenți de spaimă, dăr în fine se reculese și strigă: „Cine esci tu și unde mergi?“ Cu respectu se complimentă vedenia dicensu: „Eu suntă colera. Dumnejude mă trimite în orașul acesta, pentru ca să prăpădescu pe toți păcătoșii“. „Si căți păcătoșii suntă în oraș?“ — „Cinci sute“, răspunse vedenia. „Asculta“ dice preotul „si jurămi, că numai 500 de victime vei cere“ și vedenia jură acesta și apoi se puse pe asinul preotului și ajunsă în oraș, unde se despărțiră unul de altul, dăr după ce vedenia mai jură încă odată. După unu timpu ore-care preotul se informă cătă locitorii au murită de colera. „Treii mii“, i-se spuse. „O, blestemata colera“, strigă elu, „așadară m'ai înșelat“! Si când se întâlni cu colera și făcă acsteia aspre imputări. Colera răspunse: „Eu am ucis 500; ceilalți au murită de frică!“

Nou abonamentu

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.

s'a deschisă nou abonamentu.

la care invităm

pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șase luni 6 fl., pe unu anu 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe unu anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: pe anu 2 fl., pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anu 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrația

„Gazetei Transilvaniei“.

Inscriuțare.

In legătură cu publicarea de aici, din 24 Iuliu a. c. Nr. 1445, se aduce la publică cunoștință, cum că ivindu-se unele pedezi licitaționă determinată pe 17 Iulie 1892 în cancelaria comunală din Moeciu inferioru pentru vândarea mai multor lemne părle din muntele Stanioice păna la altă dispoziție se amâna.

Branul sup., în 12 Iulie 1892.

In numele primăriilor comunale:

Rațiu, notar.

Domnii abonenți, cărora li-a inspirată abonamentul cu 30 Iunie v. c., suntă rugați a și-l reînnoi, trimișindu prețul fixat în fruntea foii, pentru ca espedierea diarului să nu sufere întrerupere.

Administrația.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorul responsabil: Gregorius Maior.

Cursulu plețel Bragovă

din 15 Iulie st. n. 1892.

Mărcenote românescă Cump.	9.46	Vend.	9.50
Argintă românescă	9.40	"	9.45
Napoleon-d'ori	9.46	"	9.50
Lițe turcescă	10.48	"	10.75
Meris. fosc. „Albina“ 6%	101.	"	—
" " 5%	100.—	"	101.—
Imperială	9.65	"	9.68
Galbenă	5.45	"	5.50
Ruble rusești	116.50	"	—
Mărți germane	58.—	"	58.60
Discontulă 6—8% pe ană.			

Cursul la bursa din Viena

din 14 Iulie a. c. 1892

Mărtă de aură 4%	110.05
Mărtă de hârtă 5%	100.40
Imprumutul căilor ferate ungare sură	120.25
dto argintă	100.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de	

No. 172 - 1892.

CONCURSU.

Pentru anul școlastic 1892/3 sunt 14 stipendii à fl. 50 menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijloace, cari vor fi adăpostite în internatul împreună cu școala civilă de fete a Asociației transilvane. Dece (10) din aceste stipendii s-au creatu din suma de 500 fl. v. a. votată Asociației transilvane în scopul arătatului de onorata adunare generală din anul acesta a Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiu, ér patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociației, după cum arată conclusul comitetului subsemnatu dela 20 Iunie 1891 No. prot. 89, de d-lu Dr. Aurel Maniu, notară publică reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestor stipendii se scrie concursu, cu terminul până la **15 Augustu n. 1892**.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului română în Sibiu“; la acele sunt a se acclude:

- a) carte de botez în originalu séu în copiă legalisată;
- b) testimoniu scolasticu de pe semestrul II alu anului școlasticu 1891—92.
- c) Atestatul despre condițiunea și starea materială a părinților.

Sibiu, 12 Iulie 1892.

Presidiul Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului română.

G. Barbu,

pres.

Dr. I. Crișanu,

secretarul II.

884,3—2.

Nr. 13—1892.

s. sc. gr. c.

883,3—2.

CONCURSU.

Pentru ocuparea postului de alu II-lea învățătoru la școala conf. gr. cat. din Ilva mică, Vicariatul Rodnei, comitatul B-Năsăud, prin acésta se scrie concursu, cu terminul de **10 Augustu st. n. 1892**, pre lângă unu salaru anualu de 300 fl. v. a. fără alte emolumente, din fondul școl. gr. cat. alu comunei Ilva mică.

Doritorii de a dobêndi acestu postu voru avé a-si înainta petițiunile la presidiul acestui senatul scol. gr. cat. până la terminul defiștu, acludându:

- a) Atestatul de cuaifiacțiune docentală și limba maghiară;
- b) Atestatul de serviciu din timpul din urmă.

Preterit voru fi cei ce voru documenta desteritate în cântu și industria de casă.

Din ședința senatului scol. gr. cat.

Ilva mică, 10 Iulie.

Președintele:

Nicolau Georgiția,

parochul localu.

Notarul:

Damianu Nechiti,

învățătoru gr. cat.

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiuinei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postalu și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acumă.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Tip